

de kunde beholde de Kundskaber, de havde tilegnet sig, og udbille dem videre, medens de samtidig kunde faa en virkelig forstandig og dygtig Indøvelse i legemligt Arbejde. En stor Del af de unge ville ogsaa senere, naar de naa 18 Aars Alderen, kunne faa et yderligere Kursus gennem Ophold paa en Højskole; det faa mange nu, og for en større Del vil dette ogsaa kunne blive Tilfældet i Fremtiden. Hele denne Betragtning har virkelig faa meget paa sig, at det er et Spørgsmaal, om man skal forhindre Forsøget i denne Retning ved at ordne Skoleundervisningen paa en saadan Maade, at man uden videre befaler, at alle skulle gaa i Skolen, indtil de ere 14 eller endog 15 Aar. Jeg har i hvert Fald vedvarende Tvivl i den Henseende. — Den højtærede Minister kom ind paa Spørgsmaalet om Religionsundervisningen i Skolen; det havde jeg ikke været inde paa, og jeg vilde helst have ladet dette Spørgsmaal ligge; men jeg maa dog nu gøre et Par Bemærkninger i den Anledning. Jeg hører til dem, der mene, at det vilde være rigtigt, at Religionsundervisningen i Skolen i det hele blev drevet med Bibelhistorien som Grundlag. Jeg tror absolut, det vilde være det heldigste; og kunde man enes om at faa en Bestemmelse derom ind i Lovforslaget, vilde jeg være med dertil. Men paa den anden Side tillægger jeg det ikke saa overordentlig stor Betydning, hvad der i den Henseende staar i Loven til den ene eller til den anden Side, thi jeg tror, lige som ogsaa den højtærede Minister udtalte, at det er et af de Punkter, hvor Lovet gaar sin Gang temmelig uafhængig af, hvad der foreskrives i Loven. Jeg tror, at den Betragtning, at den religiøse Undervisning bedst fremmes paa Grundlag af Bibelhistorien, efterhaanden trænger saaledes igennem, at den erobrer Skole for Skole og vil blive ved at gøre det, uanset, hvad vi sætte ind i Loven. For saa vidt bryder jeg mig ikke om nogen Forandring paa dette Punkt. Men det undrede mig noget, naar den højtærede Minister frøgtede for, at naar Undervisningen blev mere historisk, skulde det religiøse Moment deri tabe sig. Det kan jeg slet ikke forstaa. Jeg tror tværtimod, at netop naar man gør den religiøse Undervisning historisk, er der ad denne Vej ganske anderledes Månlighed for at bibringe Børnene en bedre Forstaaelse af Guds Gerning og Kærlighed dertil, end gennem en Undervisning i Bærebog og jeg tror, det er en ren Misforstaaelse, at man ved at sætte ind i en Lov, at der skal være Religionsundervisning, paa nogen Maade kan sikre en

virkelig religiøs Undervisning i Skolen. Overhovedet er det mig ubegribeligt, at man gennem nogen Lovbestemmelse skulde kunne sikre den religiøse Undervisning i en Folkeskole. Om Undervisningen bliver religiøs eller ej, vil til syvende og sidst bero paa Læreren Person; og hvis vi i Loven bestemme, at han skal give Undervisning i de religiøse Dogmer, kunne vi kun opnaa det, at tvinge de Foll, der ikke tro derpaa, til at tale til Børnene om disse Forhold og derved gøre ganske overordentlig Fortrød, idet ingen Ting virker mere nedbrydende i religiøs Henseende end netop dette, at Lærere skulle tale om Ting, de ikke selv tro paa, medens derimod den bibelske Fortælling vil kunne benyttes ogsaa af Foll, hos hvem Barmen maaste ikke er saa stor, uden at der gøres en tilsvarende Skade, som der gøres, naar man vil tvinge dem til at benytte, hvad man plejer at kalde den egentlige religiøse Undervisning. Men, som sagt, paa dette Punkt ønsker jeg ingen Forandring, medmindre man kunde enes om at lægge det over paa Bibelhistoriens Grund, og det lader det ikke til, at man kan. — Hvad den foreslaaede Undervisningsinspektør angaar, var den højtærede Minister forundret over den Modtagelse, dette Forslag havde faaet, og den Mangel paa Forstaaelse, det havde fundet. Jeg tror virkelig, at i den Henseende maa den højtærede Minister tilskrive sig selv og Motiverne den væsentlige Skyld, thi det er ikke let at forstaa, hvad det egentlig er, denne Mand skal bestille. Den højtærede Minister erklærede, at der var ikke Tale om, at det skulde være en Tilsynsmand. Saaledes var der adskillige Medlemmer, der havde opfattet det; men den højtærede Minister sagde nej, det var ingen Tilsynsmand. Andre mente, at her nærmest kunde være Tale om en Kontorchef eller Departementschef. Nej, sagde den højtærede Minister, der var ikke Tale om nogen Departementschef, det kunde slet ikke være Meningen. Det skulde være en Mand, der kunde være Medlemmed mellem Ministeriet og Skolevæsenet, en Mand, der kunde forhandle med Skoleraadene, gaa mellem dem og Ministeriet og rejse rundt til Skoleraadenes Møder. Derimod skulde han, saa vidt jeg forstod, ikke egentlig besøge Skolerne. Denne Mand's Stilling er mig en Gaade. Den højtærede Minister siger, at han ikke kan tænke sig en Departementschef, som samtidig kunde rejse rundt og undersøge Skolerne i Landet. Det synes jeg ikke var saa utænkeligt; thi de tidligere Overstoledirektører, Mourad og With, vare jo Departements-